

Høring – forslag om enkelte tilpasninger i deler av folketrygdens regelverk som følge av innføring av ny uføretrygd

Høringsnotatet omfatter en rekke forslag til endringer i folketrygdloven som følge av innføring av ny uføretrygd fra 1.1.2015.

Innledningsvis vil AVYO bemerke at det er en svært kort høringsfrist til å kunne gi grundige innspill til de mange og omfattende endringsforslagene, og hvilke konsekvenser de får for brukerne og for NAV, som skal administrere ordningene.

AVYO har følgende merknader til disse kapitlene i høringsnotatet:

2 – Ny uføretrygd – inntektsnivå før og etter uførhet

Det foreslås en felles hovedregel for fastsetting av inntektsnivå før uførhet (IFU) i ny uføretrygd, for å sikre en ensartet praksis og forutberegnelighet. Som hovedregel foreslås at IFU fastsettes ut fra gjennomsnittet av de tre beste av de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet.

AVYO mener intensjonen med en mer ensartet praksis og forutberegnelighet er positiv, og dersom det fungerer som tenkt vil det være fordel både for brukerne og for NAV som administrerer dette.

Det vil også bli unntak for hovedregelen, og mange varianter av tidligere inntekt, så det kan bli mange skjønnsmessige vurderinger fortsatt, selv med en hovedregel.

Departementet antar det blir administrative besparelser som følge av ny beregningsmåte, og som blir større enn merutgiftene, fordi noen vil få en høyere uføregrad enn de ellers ville fått. AVYO er usikker på omfanget av unntakstilfellene og hvor mange som fortsatt må skjønnsvurderes. Dersom det viser seg at den nye ordningen blir mer ressurskrevende enn antatt, forventer vi at NAV tilføres tilstrekkelige ressurser til dette arbeidet.

Når det gjelder inntekt etter uførhet (IEU), legger departementet til grunn at utgangspunktet er vedkommendes faktiske framtidige inntekt på tidspunktet for utbetaling av uføretrygd, og med tillegg for de inntektsmulighetene som personen ikke velger å utnytte.

AVYO er enig i at det er viktig å sørge for at de som mottar gradert uføretrygd og har en restarbeidsevne kan få hevet tidligere fastsatte inntektsgrense, slik at de kan gjøre en karriere i deltidsstillingen.

3 – Reduksjon i uføretrygd på grunn av inntekt

Det skal legges opp til at en person som mottar uføretrygd skal få utbetalt uføretrygd i løpet av kalenderåret som er tilpasset nivået på arbeidsinntekten. For å få jevn reduksjon, skal vedkommende derfor selv registrere forventet årsinntekt på selvbetjeningsløsningen på nav.no eller ved annen henvendelse til NAV.

AVYO mener selvbetjeningsløsningen gjør det enklere for den uføretrygdede å melde fra om inntektsendringer til NAV, utbetalingen blir mer forutsigbar og riktig og det er mindre arbeidskrevende for NAV.

Vi mener det er viktig å opprettholde den hvilende retten til uføretrygd, slik at de som forsøker seg i arbeid, kan få tilbake uføretrygden med opprinnelig uføregrad hvis arbeidsforsøket mislykkes.

4 – Etteroppgjøret

Departementet legger opp til at etteroppgjøret innebærer en ren avregning av om det er utbetalt for mye eller for lite uføretrygd uten at det er aktuelt å vurdere skyld hos stønadmottakeren. Det foreslås at det i endringsloven gis hjemmel for tilbakekreving uten skyld.

Det legges opp til automatiserte løsninger ved hjelp av EDAG som skal gjøre det mulig at ny uføretrygd kan justeres underveis ved endring av arbeidsinntekten. Det antas at dette vil redusere antall feilutbetalinger.

Stor saksmengde tilsier at avregningen av om det er utbetalt for mye eller for lite uføretrygd må gjøres mest mulig automatisert.

Arbeidet med etterkontroll og feilutbetalinger er i dag omfattende og arbeidskrevende for NAV, og AVYO er positive til at det legges opp til mer bruk av automatiserte løsninger for etteroppgjøret. For å få dette til, vil det være helt nødvendig at innføringen av EDAG skjer etter planen og så raskt som mulig.

Vi ser også at mange brukere som henvender seg til NAV om inntektsendringer samtidig ønsker veiledning og informasjon om konsekvensene for sin uføretrygd. Det avgjørende vil være å få så brukervennlige automatiserte løsninger som mulig, og samtidig god og forståelig informasjon på nettet. Uansett gode elektroniske løsninger, vil nok en del brukere fortsatt be om veiledning på NAV-kontor eller kontaktsentre, og vi mener det må tas hensyn til dette i kostnadsberegningen.

8 – Lovtekniske justeringer

Hovedbestemmelsene om fastsetting av uføretidspunktet er gitt i endringslovens § 12-7, der uføretidspunktet defineres til tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt med minst halvparten. I bestemmelsens andre ledd er det gitt en ny bestemmelse som gir personer som mottar arbeidsavklaringspenger når krav om uføretrygd sette fram, rett til uførepensjon når inntektsevnen er varig nedsatt med 40 prosent.

AVYO er positiv at det åpnes for en lavere uføregrad enn 50%, men stiller spørsmål ved hvorfor dette bare skal være mulig ved overgang fra arbeidsavklaringspenger (AAP). For eksempel vil det ved alvorlig sykdom/skade/lyte allerede i sykepengeperioden kunne være avklart at tilstanden er varig og at kravene til gradert uføretrygd er oppfylt. Dersom det i sykepengeperioden blir avklart en varig arbeidsuførhet på 40%, mener vi det bør vurderes om det skal være mulig å gi uføretrygd direkte uten å måtte gå en periode på AAP.

AVYO har også fått innspill om forhold ved ny uføretrygd som ikke er på høring, men som likevel er viktig – nemlig reglene om barnetillegg i uføretrygden.

Dagens regelverk for barnetillegg, med behovsprøving, er svært komplisert og er ressurskrevende å administrere for NAV. Dessuten er ordningen komplisert og lite forutsigbar for brukerne.

Vi mener regelverket for barnetillegg bør forenkles så raskt som mulig, og hvis mulig fra når ny uføretrygd iverksettes fra 1.1.15. En mulig ordning kan være at barnetillegget for eksempel fastsettes til et fast beløp pr. måned, som for AAP, og reduseres i takt med endring i uføregrad.

Vi mener et enklere regelverk for barnetillegg dessuten vil gjøre det enklere å kombinere arbeid og uføretrygd.

Oppsummering:

Så langt vi har kunnet vurdere endringsforslagene, virker de fornuftige når det legges opp til forenklinger og mer bruk av automatiserte løsninger. Dette vil på sikt gjøre det enklere både for brukerne, og for NAV som skal administrere regelverket.

Det er noen punkter ved forslagene vi mener bør vurderes spesielt, og som vi har redegjort for ovenfor.

AVYO mener de foreslåtte tilpasningene vil være ressurskrevende for NAV i en overgangsperiode, spesielt når innføringen skjer samtidig med den omfattende omleggingen av uføregelverket fra 1.1.15.

Vi mener derfor det er viktig at NAV sikres tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre denne innføringsfasen på en god måte, både for brukerne og for de ansatte i NAV.

Med vennlig hilsen
AVYO
Per Jørgen Halvorsen
Rådgiver